

คำวินิจฉัยของ นายนพดล เสงเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคคั่นตระกูลไทย เพื่อรวมเข้ากับ พรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคคั่นตระกูลไทย เพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๑

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า หัวหน้าพรรคคั่นตระกูลไทยและ หัวหน้าพรรคชาติไทยได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคคั่นตระกูลไทยกับพรรคชาติไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองหลัก ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญพรรคคั่นตระกูลไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งมีมติเป็นเอกฉันท์ให้พรรคคั่นตระกูลไทยรวมกับพรรคชาติไทยโดยมีพรรคชาติไทยเป็นหลัก เนื่องจาก พรรคชาติไทยเป็นพรรคการเมืองซึ่งมีนโยบายและมีอุดมการณ์ไม่ต่างกันมาก เพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการรณรงค์การเลือกตั้งและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร และตามมติที่ประชุมใหญ่ วิสามัญพรรคชาติไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้ความเห็นชอบให้พรรคคั่นตระกูลไทยยุบรวมกับพรรคชาติไทย โดยมีพรรคชาติไทยเป็นหลัก เพื่อให้การดำเนินการทางการเมืองของพรรคชาติไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคคั่นตระกูลไทยโดยอาศัยบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๑

ตามคำร้องดังกล่าวเป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ส่งเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคคั่นตระกูลไทย เพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงวินิจฉัยให้รับเรื่องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย และโดยที่คณะกรรมการฟื้นฟู

พรรคต้นตระกูลไทย โดยนายวรรณ รุ่งรัตนกสิน และนายฉัฐคม สิงห์พันธุ์ ได้ยื่นหนังสือ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ คัดค้านการยุบพรรคต้นตระกูลไทยจึงให้รับหนังสือคัดค้านดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนพร้อมกันนี้ให้ส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและสำเนาหนังสือคณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทย ให้พรรคต้นตระกูลไทยเพื่อยืนยันคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือแจ้ง และให้ส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ให้พรรคชาติไทยในฐานะผู้เกี่ยวข้องทราบ หากประสงค์จะชี้แจงให้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือแจ้ง

พรรคต้นตระกูลไทย โดยนายชววิทย์ กมลวิศิษฐ์ หัวหน้าพรรคได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ ชี้แจงสรุปได้ว่า การร้องคัดค้านการยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมกับพรรคชาติไทย โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลัก ผู้ร้องคัดค้านไม่เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย จึงไม่มีสิทธิร้องคัดค้านการยุบพรรคต้นตระกูลไทย และพรรคต้นตระกูลไทยได้ดำเนินการยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมกับพรรคชาติไทยโดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๓ และข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๖๗ และข้อ ๑๐๘

พรรคชาติไทย โดยนายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ ชี้แจงสรุปได้ว่า พรรคชาติไทยไม่ได้แย้งหรือคัดค้านคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองในเรื่องนี้แต่ประการใดทั้งสิ้น

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนและให้นายทะเบียน

ดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕...” และวรรคสองบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ตามข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖๗ กำหนดให้การประชุมใหญ่วิสามัญอาจมีได้เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคเรียกประชุม ข้อ ๖๘ กำหนดให้การประชุมใหญ่วิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค ได้แก่ (๑) กรรมการบริหารพรรค... (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหาร ข้อ ๗๐ กำหนดให้ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนจึงจะเป็นองค์ประชุมและตามข้อบังคับพรรคชาติไทย ข้อ ๔๘ กำหนดให้การประชุมใหญ่วิสามัญ อาจมีได้เมื่อหัวหน้าพรรคหรือคณะกรรมการบริหารพรรคมีมติหรือสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสามในสี่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีอยู่ทั้งหมดของพรรคร้องขอให้เรียกประชุม ข้อ ๔๔ กำหนดให้การประชุมใหญ่วิสามัญต้องมีสมาชิมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเข้าประชุม ได้แก่ (๑) กรรมการบริหาร (๒) สมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค (๓) ผู้แทนของสาขาพรรค สาขาละไม่เกิน ๒ คน

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง พร้อมทั้งหนังสือชี้แจงของพรรคต้นตระกูลไทย และพรรคชาติไทยแล้วเห็นว่า การประชุมใหญ่วิสามัญพรรคต้นตระกูลไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นการเรียกประชุมและกำหนดวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุมโดยคณะกรรมการบริหารพรรค ตามข้อ ๖๗ ของข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีสมาชิกของพรรคเข้าประชุม เป็นไปตามข้อ ๖๘ และข้อ ๗๐ ของข้อบังคับพรรคต้นตระกูลไทย และที่ประชุมได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้พรรคต้นตระกูลไทยรวมกับพรรคชาติไทย โดยมีพรรคชาติไทยเป็นหลัก และที่ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคชาติไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรค สมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้แทนสาขาพรรค ตามข้อบังคับพรรคชาติไทย ข้อ ๔๘ ได้มีมติเอกฉันท์ให้ความเห็นชอบให้พรรคต้นตระกูลไทยยุบรวมกับ พรรคชาติไทย โดยมีพรรคชาติไทยเป็นหลัก จากนั้นหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยและหัวหน้าพรรคชาติไทย ก็ได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักต่อนายทะเบียน พรรคการเมือง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องในเรื่องนี้ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ และต่อมาพรรคชาติไทยได้แจ้งยืนยันต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าไม่ได้แย้งหรือคัดค้าน คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองในเรื่องนี้แต่อย่างใด กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะตั้งยุบพรรค ต้นตระกูลไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสองได้

สำหรับการร้องคัดค้านการยุบพรรคต้นตระกูลไทย โดยนายวรรัตน์ รุ่งรัตนกสิน และนายณัฐคม สิงห์พันธุ์ รับฟังได้ว่าบุคคลทั้งสองไม่ได้กล่าวอ้างหรือแสดงพยานหลักฐานว่าเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย ประกอบกับพรรคต้นตระกูลไทยและนายทะเบียนพรรคการเมืองยืนยันว่าบุคคลทั้งสองไม่ได้เป็นสมาชิก พรรคต้นตระกูลไทย จึงฟังได้ว่าบุคคลทั้งสองไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยแต่อย่างใด

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยตั้งให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทย ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ